

राज्य आतंकवादमा वृद्धि-विश्वव्यापी प्रभाव

विनोद खड़का

क्यानडाका खलिस्तानी नेता हर्मिन्दर सिंह निझरको क्यानडाको गुरुद्वारा बाहिर हत्या भएको छ। क्यानडा सरकारले प्रारम्भिक अनुसन्धानपछि हत्यामा भारत सरकारको संलग्नता रहेको आरोप लगाएको छ। एक फलोअप, अर्को सिख, क्यानडाली पनि, अर्को दिन मारिएको छ। क्यानडाली भूमिमा दुई क्यानेडियनहरूको हत्या अभूतपूर्व हो। यसलाई क्यानडा सरकार र सम्य संसारले हल्का रूपमा लिएको छैन।

यसले दुबै देशमा चर्को विवाद सिर्जना गरेको छ, जसको परिणाम प्रत्येक देशबाट कूटनीतिज्ञहरूलाई निष्कासन गरिएको छ। क्यानडाले आफ्नो सार्वभौमसत्तामा भएको यो चरम हस्तक्षेपलाई लिएर कडा प्रतिक्रिया दिएको छ। जब क्यानडाका प्रधानमन्त्रीले संसदको तल्लो तहमा भारत सरकार र अपराधमा जिटिलता रहेको आरोप लगाउँछन्, उनीसँग आफ्नो दाबीलाई समर्थन गर्ने विश्वसनीय प्रमाणहरू छन्। अहिले फाइब आइज नामक संस्थाले अपराध गर्नेहरूचको प्रमाण रेकर्ड गर्न सफल भएको प्रेसमा आएको छ। क्यानडा कानूनको शासनमा विश्वास गर्दछ। उनले क्यानडाले अपराधी पत्ता लगाउन अनुसन्धान थाल्ने अन्तर्राष्ट्रिय अभ्यास अनुसार अगाडि बढ़ने आश्वासन दिए। भारत सरकारको प्रतिक्रिया निकै हिसक र आक्रामक रहेको छ। भारतका मिडियाले क्यानडाका प्रधानमन्त्रीका व्यक्ति र क्यानडा सरकारको विरुद्धमा पुरै धम्की

दिएका छन्।

उच्च स्तरको अपरिक्वता, भारतीय टेलिभिजनमा आरएसएसका एक सदस्यले क्यानडा सरकारलाई क्यानडा विरुद्ध परमाणु हतियार प्रयोग गर्ने धम्की दिएका छन्। अत्यन्तै गैरजिम्मेवारपूर्ण कथन, र यसको विरोधाभास र यसबाट अलग रहन भारत सरकारको असफलता भक्ताउँछ। अमेरिका र अन्य शक्तिहरूले क्यानडा सरकारको अडानलाई समर्थन गरेका छन्। कश्मीरमा, पाकिस्तानमा, अन्य छिमेकी देशहरूमा पश्चिमबाट कुनै निन्दा बिना नै उनीहरूले निरन्तरता दिनको लागि भारतीय च्वक नेतृत्वको सरकारमा शासन गर्नेछ।

भारत र क्यानडा दुबै राष्ट्रपण्डलमा छन् र चीनको नियन्त्रणको विरुद्ध उनीहरूको रणनीतिक साफेदारहरू छन्। तर विगत दुई वर्षदेखि क्यानडामा भएको सिख जनमत संग्रहपछि दुई देशबीचको सम्बन्ध चिसिएको छ। विगत दुई वर्षदेखि प्रधानमन्त्री मोदीले बलियो हेडका व्यक्तिले देशसँगको व्यवहारमा भारतलाई महाशक्ति बनाइसको वित्रण गरिरहुभएको छ, त्यो होइन। निसन्देह, भारतको अर्थतन्त्र द्रुत गतिमा बढेको छ र उनीहरूले विश्वमा छ औ स्थानमा रहेको दाबी गरे पनि तथ्य यो छ, भारतीय

जनसंख्याको ५०० भन्दा बढी गरिएको रेखामुनि छन्। धनी र गरिब बीचको रेखा छ। यो मनोवृति अमेरिका र भ ले आफ्नो रणनीतिक बाध्यता, भारत आफ्नो रणनीतिक साफेदार र क्योशूरेडीमा पनि सहने गरेको छ। अन्य द्विक्षीय रक्षा र रणनीतिक सम्बिहरू छन्।

भारतले पाकिस्तानविरुद्ध मात्रै होइन बंगलादेश र नेपालजस्ता अन्य धेरै देशहरूमा पनि खुला रूपमा राज्य आतंकवादमा सलग्न रहेको भन्दै विश्वले गुनासो गरिरहेको छ भन्ने कुरामा कुनै शंका छैन। यसले स्पष्ट कारणहरूका लागि पश्चिमी शक्तिहरूको कोरिडोरमा कुनै पनि भौमिका भूमिमा सिख नेतृत्वलाई लक्षित गर्ने प्रयासमा विश्वव्यापी भएको छ।

८० को दशकदेखि जब पञ्जाबमा सिख आन्दोलन सुरु भयो, भारतले आफ्नो समस्याको लागि पाकिस्तानलाई दोष दिइरहेको छ। पाकिस्तानले यी आरोपहरूलाई कडाइका साथ अस्वीकार गर्दै आएको छ। अपरेशन ब्लू स्टार यो आन्दोलनको उच्च बिन्दु थियो। फलोअपमा, भारतमा हजारौ सिख नेताहरू र निर्दोष परिवर्तनका सदस्यहरू मारिए। भारतप्रति पूर्ण समर्पित समुदाय अन्य देशमा शरण लिन बाध्य भए। यही बेला खालिस्तान आन्दोलनको उदय भयो। द्व्यं वर्ष, आन्दोलन दिन प्रतिदिन बलियो हुँदै गइरहेको छ, प्रायः विदेशमा जुन भारतको लागि ढूलो विनाको विषय हो।

आतंकवादको धेरै रूप र धेरै अनुहारहरू छन्। भौतिक साधनको प्रयोग, साइबर हमला, सञ्चार, अन्तरिक्षको प्रयोग, आर्थिक संकट सृजना र विद्रोह पनि आतंकवादी गतिविधिका अंग हुन्।

भारतले युरोपमा सयौं नकली खाता खोलेर पाकिस्तानविरुद्ध प्रचार गरिरहेको छ। अहिले भारतको रेखा नमान्ने सबै देशविरुद्ध विश्वव्यापी रूपमा यो कारबाही भइरहेको छ।

भारतले कश्मीरमा मात्र नभई अफगानिस्तान र इरानको माटोबाट पाकिस्तानविरुद्ध राज्य आतंकवादलाई निरन्तरता दिइरहेको छ। कश्मीरमा ८० लाख कश्मीरीहरूको विरुद्धमा उनीहरूसँग १००,००० भन्दा बढी देशमा तैनाथ छन्। यो सबै कश्मीरमा आन्तरिक सुरक्षाको नाममा र भारतको सार्वभौमसत्ताको रक्षा गर्नको लागि भइरहेको छ, कण घटण र ३५ एको वकालत गरेपछि। यो जनसाधियकी परिवर्तन गर्न गैर-कश्मीरीहरू अहिले कश्मीर उपत्यकामा बसोबास गरिरहेका छन्, जसमा अधिकांश भारतीय सेनाका सेवानिवृत्त सेनिकहरू छन्। र तिनीहरू स्पष्ट कारणहरूको लागि नियन्त्रण रेखामा बसोबास भइरहेको छ। प्रतिरोधलाई नराए पार्न खाडी मुलुक र अन्तर्राष्ट्रिय लगानीको खोजी भइरहेको छ। नकली मुठभेदलाई फ्लूटा भफ्णा अपरेशनको रूपमा मज्जन गरिन्छ र व्यापक प्रचार गरिन्छ। अफगानिस्तानमा टीटीपोलाई किंतु आर्थिक सहयोग र तालिम दिइन्छ भन्ने कुरा गोप्य छैन।

विश शक्तिहरू विशेष गरी संयुक्त राज्य अमेरिकाले आफ्नो रणनीतिक प्रभाव र भारतसँगको गठबन्धनका लागि पाकिस्तान लगायत अन्यत्र, विशेष गरी श्रीलंका, नेपाल र बंगलादेशमा पनि राज्य आतंकवादको भारतीय निरन्तरतामा आँखा चिम्लेर बसेको छ। अब अमेरिकाले आफ्नो नीति पुनरावलोकन गर्न बेला आएको छ। आतंकवाद अहिले अमेरिकामा फैलेको छ।

स्थायी तनाव र द्वन्द्वः भारतको भ्रमपूर्ण मानसिकताप्रति पाकिस्तानको प्रतिक्रिया

दिपेश कुमार

कथित सेन्य वर्चस्वको वित्रणले उत्तेजित भएका छन्। कश्मीरको मामलामा, भारतीय विगतको चौथाई शताब्दीको लागि विवादास्पद रहेको छ, दुबै राष्ट्रपण्डले ऐतिहासिक घटनाहरू र राजनीतिक मुद्दाहरूमा फरक दृष्टिकोण राखेका छन्। पाकिस्तानप्रति भारतको मानसिकतालाई प्रायः शंका र अविश्वासको रूपमा वित्रण गरिएको छ, जसले पाकिस्तानमा महत्त वर्पूर्ण प्रभाव पार्न सकछ। पाकिस्तानमा भारतको भ्रमपूर्ण मानसिकताको प्राथमिक प्रभावमध्ये दुई राष्ट्रपूर्ण बीचको तनाव र द्वन्द्वको निरन्तरता हो। पाकिस्तानले आफ्नो राष्ट्रिय सुरक्षालाई खतरामा पारेको भारतको धारणाले सेन्य निर्माण जस्ता विभिन्न उपायहरू निर्माणएको छ, जसलाई पाकिस्तानले आक्रामक मानेको छ। यसले प्रमुख मुद्दाहरू समाधान गर्न दिशामा प्रगतिमा बाधा पुऱ्याएको छ, जस्तै कश्मीरको विवाद, जुन दुई देशहरू बीचको तनाव बढाउन सकछ र द्वन्द्वको जोखिम बढाउन सकछ।

AJK र GB लाई

जोडन भारतीय कलहरू

सन् १९४७ मा भारत र पाकिस्तानको विभाजनपछि भारतले आजाद जम्मु र कश्मीर (क्व) र गिलगिट बाल्टिस्तान (न्द्य) को क्षेत्रलाई आफ्नो भूभागको रूपमा दाबी गर्दै आएको छ, जसले गर्दा यस क्षेत्रको विवाद अर्थै समाधान दुन सकेको छैन। क्व र न्द्य लाई जोडनका लागि भारतका केही क्वार्टरहरूको कलहरू आएका छन्, तर त्यस्ता कार्यहरूलाई पाकिस्तानले अत्यधिक उत्तेजको रूपमा हेर्नेछ र दुई देशहरू बीचको तनाव बढाउन सकछ। थप रूपमा, भारतले यी क्षेत्रहरूलाई जबरजस्ती गाउने पनि प्रयासलाई उनीहरूको आफौ संस्कृति र इतिहासको सामना गर्नुपर्नेछ।

अक्टोबर २०२२ मा, कश्मीरको बडगाम जिल्लाको भ्रमणको क्रममा भारतले

कश्मीरमा आफ्ना सेनाहरू अवतरण गरेको दिनको सम्फननमा, भारतीय रक्षामन्त्री राजनाथ सिंहले गिलगिट-बाल्टिस्तान भारतको हिस्सा बन्ने आशा व्यक्त गरे। उनले अगस्ट २०१९ मा आईआईओजेकलाई गाभर मोदी सरकारले सुरु गरेको मिशनलाई पूरा गर्न बताए। भारतले लामो समयदेखि उक्त क्षेत्रलाई आफ्नो क्षेत्रको रूपमा दाबी गर्दै आएको छ, र भारतीय रक्षामन्त्रीको भनाइले बहसलाई पुनः चर्काएको छ।

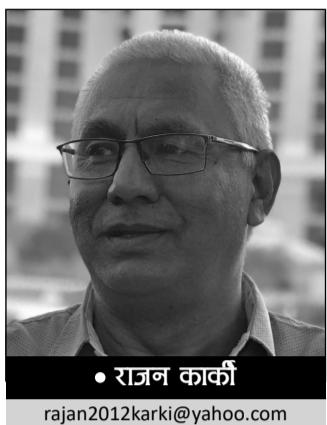
भारतले पाकिस्तान जाने पानी

रोक्न आग्रह गरेको छ

विगतमा भारत र पाकिस्तानबीच पानीको बॉडफाँडको मुद्दालाई लिएर तनाव भइरहेको बेला सिन्धु जल सन्धि (IWT) पानीको विषयमा कुनै पनि ढूलो द्वन्द्व रोक्न सफल भएको छ। सन्धिमा विवाद समाधान गर्ने संयन्त्र छ, जसले असहमतिहरूलाई तटस्थ विशेषज्ञ वा मध्यस्थाताको अदालत मार्फत समाधान गर्न अनुमति दिन्छ। सन्धि अनुसार भारतले पूर्वी नदीहरू (रावी,

व्यास र सतलज) मा नियन्त्रण गरेको छ भने पश्चिमका नदीहरू (सिन्धु, भेलम र चेनाब) मा पाकिस्तानको नियन्त्रण छ। भारतले दुस्साहसलाई विफल पार्न पाकिस्तानको तयारी। यस क्षेत्रमा शान्ति र स्थायित्व कायम गर्नको लागि भारतबाट हुने सम्भावित आक्रमणको प्रतिक

अचालीभयो राजनीतिको अपराधिकरण र भ्रष्टिकरण

• राजन कार्की

rajan2012karki@yahoo.com

लोकतन्त्र, कति मीठो शब्द छ । यही मिठासलाई राजनीति गर्नेहरूले अपराधिकरण गरिएंदै, अपराधिकरणसँगै भ्रष्टिकरण गरिएंदै । के चाहियो, नेपाल अपराधाशाला, भ्रष्टाचारको नयाँ विश्व रेकर्ड हुनपुर्यो । तैनि स्थापित पार्टी र नेताहरू भन्छन्- लोकतन्त्र फस्टाएको छ । यो कस्तो लोकतन्त्र हो, जुन पद्धतिलाई लोकले अपनत्व नै ग्रहण गरेका छैनन् । यो लोकतन्त्र फस्टाएको हो कि मुझाएको हो, मर्द गएको हो ?

किन भूर्तमाथि भूर्त बोलेर नेतृत्व देश र जनतालाई ठिरिरहेका छन् ? विभिन्नता पारिरहेका छन् । यो साजिस राष्ट्र समाप्त पार्न बड्यन्त्र होइन ?

चुनाव लोकतन्त्र जिवन्त पार्न परिपाटी हो । ०८४ वा ०७९ दुबै चुनावमा उही भ्रष्टाचारमा डामिएका अधिकांश नेताले चुनाव जिते । लोकतन्त्रलाई बड्यन्त्रपूर्वक मारे । तिनै लोकतन्त्रिक अपराधीहरू संसदमा हावी छन्, सत्ता हाँकिरहेका छन् र एकपछि अर्को जघन्य भ्रष्टाचार र अपराधलाई प्रोत्साहन दिइरहेका छन् ।

यस्तो चरित्रहीन, आचरण नष्ट भएकाहरू फौजदारी अभियोग लागेर अदालतले जन्मकैद गरेकालाई समेत लोकतन्त्र, संविधान दिवसका अवसर पारेर आमामाको दिइरहेका छन् । अर्थात् समाजलाई भयमित पार्न काम जनप्रतिनिधिबाटै भइरहेको छ । यसरी समाज अपराधिकरण हुनथालेको छ । अदालत प्रभावहीन भएको छ ।

लोकतन्त्रवादी हुँ भन्नेहरूले अदालतलाई सर्वदलीय भातु संगठनजस्तो बनाइसकेका छन् नेताहरूले । जसले चुनावमा धाँधली गर्दा स्वच्छ निर्वाचन भएको सिफारिस गरिएयो, उसैलाई न्यायाधीश बकिसस दिएको प्रमाण ससदमै पेश भयो । जो परीक्षामा असफल भएको थियो, उसैलाई न्यायाधीश नियुक्त गरियो । न्याय व्यवस्था कहाँ पुग्यो, यस्तो न्यायव्यवस्थामा जनविश्वास र आस्था कसरी बढ्न सक्छ, प्रश्न उठेको छ । सवाल छ, उत्तर छैन ।

अपराधी र भ्रष्ट नेताहरू जनतासँग डाराउँदैनन् । किनकि भ्रष्टाचार गरेको पैसा खर्च गरेर चुनाव जिल्ल सकिन्छ, सत्ता र शक्तिबाट कसैले हटाउन सक्दैन, जे गरे पनि हुन्छ भन्ने भ्रम बेर्सरी बढेको छ । जनता कमजोर भएपछि हुने यस्तै राजनीति हो । जनताले बुझेका छन्, जनतालाई पार्टी पार्टीमा बिभाजन गरेकाले नैतिकहीनताले प्रश्न्य पाएको हो ।

जनप्रतिनिधि र चेतनशीलको आचरण समानुपातिक संवेदनिक सिद्धान्तमा समेत कायम रहन सक्ने । समानुपातिक सिद्धान्तको ध्येय र लक्ष्य के हो ? दूला नेता र तिनका परिवारका लागि यो व्यवस्था भएको हो र ? यसकारण समानुपातिक पद्धतिको दुरुप्योग जसरी भइरहेको छ, हुनलागेको छ, यसमा विद्रोह हुनुपर्छ ।

१ सय २६ जातिमध्येका सिमान्तकृतलाई कसरी राज्य र पद्धतिसँग जोड्ने भन्ने उद्देश्यको बर्खिलाप तूला दलले समानुपातिकको व्यवस्थामाथि प्रहार गरिरहेका छन् । यो अतिवाद हो । अतिवाद अब सह्य हुनुहुन्न । राजनीति त्यसै पनि अपराधिक हुँदै गएको छ, राजनीतिले धर्म छाडै गएको छ । त्यसमाथि यो थप राजनीतिक अपराध हो । यस्तो अपराध स्थापित तूला पार्टीबाटै भइरहेको छ ।

लोकतन्त्र बदनाम भयो । अकर्मण्यता राजनीतिको चरित्र बनेको छ । अपराध समानताको नाममा होस् अथवा लोकतन्त्रका नाममा, नेता वा तिनका परिवारलाई लाभ पुऱ्याउने बड्यन्त्रका नाममा, अपराध अपराध नै हुन्छ । देश र समाज परिवर्तन गर्नेहरूले अपराधको बाटो समाने गर्दैनन् । राजनीतिक जीवनमा अपराध पस्यो भने उसको जीवन नष्ट समान हो । नेपाली राजनीति अपराधले गनाइसकेको छ । व्यक्तिवादी चरित्र र अपराध मनोवृत्तिका कारण लोकतन्त्रको उपादेयता समाप्त भइसकेको छ । नेतृत्व, जो आफै भ्रटनष्ट छ, उसले समाजलाई के दिन्छ ? नेतृत्वको यही दुर्गमले संविधान असफल भइसक्यो, लोकतन्त्र र गणतन्त्र दुबै अनावश्यक भारी हुनपुगेको छ ।

अनेक प्रसङ्ग छन्, २०६२ साल वैशाख २५ गते सम्पन्न ७ दलको प्रतिवद्धताको छ । प्रश्न- २०६२ सालमा सात दल र माओआवादीवीच दिल्लीमा भएको १२ बुँदै सम्झौताको हो । प्रश्न २०६३ साल वैशाख १७ गते राजा र राजनीतिक दलहरूवीचको सहमतिको पनि हो । जिज्ञासा २०६३ साल मसिर ५ गते भएको नेपाल सरकार र नेकपा माओआवादीवीच भएको विस्तृत शान्ति सम्झौताको पनि छ । बिस्नै नसकिने २०६५ साल जेठ १५ गतेको गणतन्त्र कार्यान्वयनको पनि छ । किन गरिए, कहाँ पुगे ती सहमति, सम्झौता, प्रतिवद्धता ? राजनीतिमा उत्तरदायित्वको निर्वाह र धर्म हुन्छ कि हुन्न ? सैद्धान्तिक अडान चाहिन्छ कि चाहिन्न ? के राजनीतिक दलका नेताहरूले आफै ना प्रतिवद्धताहरूमाथि आफैले निरन्तर

बन्चरो हान्दै रहन सुहाउँच ? राजनीतिक दलका नेताहरू यति चाँडै गैँडाका छालाजस्ता संवेदनहीन हुनसक्छन् ? तर भए त्यर्तै । जनताले हिसाव राखेका होलान् । जनताले बहीखाता खोलेका दिन के होला, के नहोला ?

चेतना अचेतन छ, नागरिक समाज बोल्दैन, बुद्धिजीवीले विवेक गुमाएका छन् । अधिकारकमीहरूको मौनता रहस्यमय छ । विवेकले बोल्नुर्हाउँ रिवेकहीन भएपछि कसको कही नलाग्ने रहेछ । अन्धकार भन बढ्ने रहेछ । यही दोषका कारण पीडित रोइरहेका छन्, प्रताङ्गित भइरहेका छन्, पिडकहरू सत्ता

हसिया हथौडामा, हसिया हथौडावालाले रुखमा मतदान गरे । दूलो पार्टी भएर पनि सर्वहाराको नेतृत्वको सरकारमा सामेल छन्, जिमेवारी लैदैनन् । जस अपजसको भागी को हो, अत्तोपत्तो छैन । शासन चलिरहेको छ ।

परिवर्तनकारी नेतृत्वले डम्पु बजाइरहेका हुन्- नयाँ नेपाल बन्छ । यिनले त भएको नेपाललाई पनि सफाचट पार्दैछन् । लिपुलेक, लिम्पियाधुरा, कालापानी भारतले खाइसक्यो, कुनै नेता चुँस्म्म बोल्दैनन् । यी स्वाधीनतावादी, सार्वभौमसत्तावादी । लोकको प्रश्न छ- के यस्तै हुन्छ

● ● ●

चुनाव लोकतन्त्र जिवन्त पार्ने परिपाटी हो । ०८४ वा ०७९ दुबै चुनावमा उही भ्रष्टाचारमा डामिएका अधिकांश नेताले चुनाव जिते । लोकतन्त्रलाई षड्यन्त्रपूर्वक मारे । तिनै लोकतान्त्रिक अपराधीहरू संसदमा हावी छन्, सत्ता हाँकिरहेका छन् र एकपछि अर्को जघन्य भ्रष्टाचार र अपराधलाई प्रोत्साहन दिइरहेका छन् ।

● ● ●

हाँकिरहेका छन् । हाँसिरहेका छन् । अन्यायको अँध्यारो बनेको छ नेपालको शासन, सत्ता, कानूनव्यवस्था ।

परिवर्तन दिल्लीमा रोपियो, सिहदरवारमा फुल्यो र सङ्कमा भन्यो । जनआन्दोलनको रणनीति सत्ता रहेछ, सत्ताको ब्रह्मनालमा लम्पसार छ । सर्वहारावाद, समाजवाद, लोकवाद सबै सत्ताको गल्लीमा 'बरेलीकी बजारमे भुम्का गिरा रे' गीतमा भुमिरहेको देखिन्छ । पहिले जनवादका नारा लगाउनेहरू यतिबेला सत्ताको नसामा लट्ठीएका छन् । भन्छन्, संविधान बचाउनका लागि गठबन्धन गर्नुपरेको हो । यथार्थमा संविधान कुल्यनी आफै हुन् । यीनीहरू राजनीतिक अपराधी नै हुन् । कसैमा लोकलज्जा सिद्धान्त छैन । यी कति निष्ठाको राजनीति गर्न देखियो । रुख वालाले

गणतन्त्र नेपाल भनेको ? नीति र नैतिकता गुमाएका नेतृत्व गण भन्छन्, लोकतन्त्र संस्थागत हुँदैछ । लोकतन्त्र त अपराधिकरण भएको छ ।

एक समय थियो, फ्रान्सबाट नेता माओसेतुद्गजस्ता महान नेताको एकतन्त्रबाद पनि अन्ततः जनताका सामूहिको देकर भुक्यो । नेपाल निर्माताको शासन २०६३ सालमा भुक्न नजान्दा किनारा लाग्यो । नेपालको राजतन्त्रले प्रा. फुक्यामाको 'इन्ड अफ दी हिस्ट्र एण्ड दी लास्ट किङ' पढेनन् । वर्तमान शासकहरूले पनि यस प्रस्तकबाट शिक्षा लिएनन् । यसपछिको परिवर्तन पनि देशको लथालिङ्गो चाल र लोकतन्त्र मरेको गनाउने सिनोको दृश्य र हेरिनसक्नुको कन्तविजोग ।

यसरी पनि विश्वको जेठोमध्येको मुलुक नेपाल बाँच्दोरहेछ । तर सुधार नहुने हो भने कति दिन ?

साल्ट ट्रेडिङ कंपनी लिमिटेड द्वारा प्रवर्द्धित डीट ग्याँस

तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

- ISI स्टाण्डर्डको मित्र बाहिर रवर कोट मै बीचमा
- रिटलको जाली भएको ३ तहको होजपाइप
- उच्च गुणस्तरको रेगुलेटर
- पुनः प्रयोग गर्न न सकिने प्लास्टिक सिल भएको सिलिण्डर
- कम्प्यूटर प्राविधिकाट चल्ने प्लान्ट, तौलमा सोहै आना द्रुक हुनुहोस्

साल्ट ट्रेडिङ समूहका उत्कृष्ट खाद्य बस्तुहरू

पदथ्यौ हामी बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरू धवस्त पारे समाज ।

मन्यो ज्यूँदै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो जरेर पनि जस्ले सरिक्यो देशको माटो ।

कायर भरर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहातर भयर एकै पटक मर्न सकौ।

- अग्रियानवाणी

मधेशभित्र किन बढ़दै छ अविश्वास र असमभदारी ?

साम्प्रदायिक दंगालाई जन्म दिन्छ, त्यसले
शान्ति-सुरक्षा खलबल्याउँछ र कतिपय
अवस्थामा विनाशकारी दुर्घटनाको रूप
धारण गर्न सकछ । छिमेकी मुलुक भारत र
बंगलादेशमा यस्ता घटनाको फेहरिस्त लामै
छ । अनि बडो अचम्माको कुरा के छ भने
यस्ता घटना तराईमै हुने गर्छन् । पहाडिति
यस्तो घटना खासै सुनिएको छैन । तराईमा
मधेसी समुदायसँगै मुस्लिम समुदायको
बाकलो उपस्थिति छ । हिन्दू-मुस्लिमको दंगा
तराईमै हुने गरेबाट गैरमुस्लिम मधेसी र
मधेसी मुस्लिमबीच एक किसिमको तिक्तत
बढ्ने स्थिति पैदा हुन सकछ । यसले तराई
मधेशका मधेसी मुस्लिम र मधेसी हिन्दूबीच
अविश्वास र असमझदारीलाई प्रतिबिम्बित
गरेको छ । तराई मधेशका अन्य मधेसी
र मधेसी मुस्लिमबीच किन यो दूरी बढ्दै
गाएको छ ? यी दर्द समटायको दर्दी बढनाले

केही समयअधि सर्लाहीको मलंगवामा हिन्दू-मुस्लिम साम्प्रदायिकता भडिकएर मुठभेड़को स्थिति सिर्जना भएपछि कफ्युसमेत घोषणा गर्नुपर्ने अवस्था आयो । चार-पाँच दिन मलंगवा तनावग्रस्त रह्यो । महोत्तरी, कपिलवस्तु, सिरहालगायत जिल्लामा पनि यस्तो अवस्था सिर्जना भएको थियो । कुनै दिन अर्को ठाउँमा पनि यस्तो समस्या सुरु नहोला भन्न सकिन्न । यसको कारण के हो ? किन वर्षैपिच्छे तराईका जिल्लामा यस्तो दर्भाग्यपर्ण स्थिति बढिरहेको छ ?

सर्लाही र वरपरका मुस्लिम बुद्धिजीवीले शान्ति-सुरक्षाका लागि सरकार, सुरक्षा निकाय, मुस्लिम आयोगदेखि मुस्लिम नेतासँग समेत गुहार मागे । मलाई पनि यसै सिलसिलामा पटक-पटक फोन आए । मैले पनि सम्बन्धित निकायसमक्ष तात्कालिक शान्ति-सुरक्षा र भावी सुरक्षा रणनीतिबारे कुरा राख्ने प्रयास गरॅ । मुस्लिम सांसदले गृहमन्त्रीलाई भेटेर ध्यानाकर्षण गराए ।

मुस्लिम आयोगले पनि सुरक्षा निकायसँग समन्वय गर्दै शान्ति-सुरक्षाका लागि पहल गन्यो । आयोगले विज्ञप्ति पनि जारी गन्यो । मुस्लिम आयोगको त्यस विज्ञप्तिप्रति मेरो पनि ध्यानाकर्षण भयो । एक सजग नागरिकको हैसियतले प्रत्येक नेपालीको त्यसमा ध्यानाकर्षण हुनुपर्याप्त थिए पनि । जिल्ला प्रशासनको पहलमा सर्वपक्षीय छलफल भई केही दिनमा सहमति भयो र पुनः शान्ति-सुरक्षा बहाली भयो । बहुविविधता र विविधताबीचको एकता नेपाली समाजको सुन्दरता हो । यही आधारशिला हो, हाम्रो देशको विद्यमान शान्ति र अमनचैनको । तर, नेपालको तराई भूमिमा केही समय बिराएर शृंखलाबद्ध साम्प्रदायिक हावा चल्दै आएको छ र छिटपुट अप्रिय घटना पनि हुने गरेका छन् । यसमा सरकार र सुरक्षा निकाय गम्भीर नभएको होइन ।

तर, सुरक्षा निकायको साकारात्मक भूमिकाका बाबजुद यताका केही वर्षमा खासगरी केही उच्छृंखल तत्व र व्यक्तिविशेषका कारण मूलतः मुस्लिम समुदायमाथि विनाकारण धावा बोलिन्छ, मुस्लिम समुदायका धार्मिक तथा शैक्षिक धरोहरमाथि आक्रमण हुन्छ, सामाजिक सञ्जाल र सञ्चारमाध्यमको दुरुपयोग गरी मुस्लिम समुदायबारे भ्रम सिर्जना गरेर सिंगो समुदायप्रति नै वितुष्णा पैदा गर्ने काम गरिन्छ । मुस्लिम समुदायलाई उचाल्ने र उक्साउने खालका गतिविधि गरिन्छन् । मुस्लिम समुदायका स्थापित व्यक्तित्व र संघसंस्थालाई बदनाम गराउने र चरित्रहत्या गर्ने काम गरिन्छ । यति मात्र होइन, संवैधानिक अंग मुस्लिम आयोगबारे पनि भ्रम फैलाउने काम भझरहेका छन् । मुस्लिम आयोगलाई धार्मिक आयोग भन्दै यसको खारेजीको माग गर्दै सडकमा नारा, जुलुससमेत गरिन्छ । कतिपय अवस्थामा यस्ता साम्प्रदायिक प्रदर्शनमा स्थानीयवासीको संलग्नता नभई बाह्य मानिसले हतियार प्रदर्शनसहित नाराबाजी गर्दै मुस्लिमलाई उत्तेजित पार्ने र उक्साउने काम पनि गरिरहेका हुन्छन् । मलंगवामा पनि यही दृश्य देखिएको थियो । केही वर्षपछिले सिरहाको सारसर र कपिलस्तुको कृष्णनगरमा पनि असी दृश्य देखिएको थिए ।

यहो दृश्य दखिएका थिया ।
 हिन्दू समुदायले 'जय श्रीराम'को नारा
 लगाउनु र मुस्लिमहरूले 'नारा ए तविबर'को
 आवाज बुलन्द गर्नु गलत होइन । तर,
 त्यही नारा जब अर्को समुदायलाई उत्तेजित
 गराउन या उक्साउन लगाइन्छ, तब त्यो
 अभिशापमा परिणत हुन सक्छ । यो गल्ती
 एकजना मुसलमान वा मुसलमान समूहले
 गरोस् वा एकजना हिन्दू वा हिन्दूको समूहले
 गरोस् यो आपराधिक कार्य तै हो । यसले

के यही हो धर्मनिरपेक्षता ? के यही हो मानवअधिकार ? के यही हो धार्मिक स्वतन्त्रता ? के यही हो नागरिकको मौलिक हकको प्रत्याभूति ? के यही हो अल्पसंख्यकप्रति गरिने व्यवहार ? हामी भन्ने गर्छौं- नेपालमा सदियाँदेखि धार्मिक सहिष्णुता छ, सामाजिक सद्भाव छ । अनि, के यही हो धार्मिक सहिष्णुता ? के यही हो सामाजिक सद्भाव ? के यही हो सुशासन ? मुस्लिम आयोगले एसपी, सिडिओ, डिआइजीलाई फोन गरेर मात्र यो समस्याको समूल हल निर्सँक्दैन, प्रेस विज्ञप्तिले कुनै पनि प्रभाव पार्दैन । उच्छृंखल व्यक्ति वा समूहलाई कानुनी दायरामा ल्याउन ठोस पहलको आवश्यकता छ । गृह प्रशासनलाई अनेकौं घटनाको फेरिस्त देखाएर कडा कानुनी कारबाही अगाडि बढाउन बाध्य पारिनुपर्छ । यो गल्ती मुस्लिमबाट भएको होस् वा अन्य समुदायका व्यक्ति वा समूहबाट, कानुन सबैमाथि लागू गरिनुपर्छ । मुस्लिम आयोगले एउटा अध्ययन कार्यदल बनाएर कम्तीमा यताको पाँच वर्षका घटनाको विवरण सार्वजनिक गरी सरकारलाई उपयुक्त मार्गचित्र सिफारिस गर्नुपर्छ । आयोगको काम सुझाब मात्र दिने हो भन्ने भ्रम छ । यो संवैधानिक अंग हो । यसको मजबुत कानुनी हैसियत छ भन्ने आयोग स्वयंले बुझनुपर्छ ।

कुन विषयबाट अनभिज्ञ छ ? प्रत्येकपटक
एउटा समदाय विशेष थिचोमिचो र मारमा

सरकारलाई के थाहा छैन ? गृह प्रशासन कुन विषयबाट अनभिज्ञ छ ? प्रत्येकपटक एउटा समुदाय विशेष थिचो मिचो र मारमा परिसकेपछि छलफल र सहमतिको मञ्चन हुन्छ, सिडिओ सापहरुको रोहबरमा । र, मेलमिलाप गर एर घर पठाइन्छ । प्रत्येकपटक एउटा अल्पसंख्यक समुदाय लुटिन्छ, पिटिन्छ, अपमानित हुन्छ, आर्थिक तथा मानसिक क्षति व्यहोर्छ र अन्यमा सहमति गराएर घर पठाइन्छ । के यही हो व्याय ? के यति मात्रले सुशासन कायम हुन्छ ? यस्तो रबैयाले उच्छंखलतालाई प्रश्न्य दिएको छैन र ?

तसर्थ, धार्मिक सहिष्णुता र सामाजिक सद्भावका लागि मधेशमा बसोवास गर्ने यी समुदायका बुद्धजीवी, अधिकारकर्मी र राजनीतिकर्मीबीच सहअस्तित्व र सहकार्य आजको टड्कारो आवश्यकता छ । यसमा बहस होस, सहअस्तित्व र दीर्घकालीन समझदारीको बातावरण सिर्जना गरियोस ।

मधेशका नाममा भोट बैंक बनाउने र
राजनीतिक रोटी सेव्ने काम बन्द होस-
राष्ट्रिय स्वाधीनता र मधेशको आत्मसम्मानका
लागि सबै एकजुट हुनैपर्छ । नश्लीय
मधेशवाद आजको आवश्यकत होइन, आजको
आवश्यकता राष्ट्रिय मधेशवाद हो । मधेशको
आत्मसम्मानलाई राष्ट्रिय स्वाधीनतासँग जोडेहो
लैजानुपर्छ । त्यहाँका सबै 'स्टेकहोल्डर'को
आत्मसम्मानको रक्षा र पहिचानविना मधेशको
आत्मसम्मान र पहिचानको परिकल्पना
गर्न सकिंदैन । मधेशका स्टेकहोल्डरलाई
मधेसीका रूपमा स्वीकार गर्ने कि नगर्ने ।
अबको बहसको विषय यो पनि बन्नुपर्छ ।

उल्लिखित घटना र परिस्थितिक सन्दर्भमा मुस्लिम समुदायले जहिले पनि सुरक्षा निकाय र प्रशासन कार्यालयमा गुहार लगाउँछन्। मुस्लिम आयोगले सुरक्षा निकायलाई सूचना दिएर तात्कालिक समस्या समाधानका लागि पहल गर्छ। तबसम्म समाजले नोक्सानी व्यहोरिसकेको हुन्छ मुस्लिम समुदाय उत्पीडनमा परिसकेको हुन्छ, लाख्याँ नागरिकको दिमागमा मुस्लिम समटाएरिफूट वित्तपाण भरिडमकेको हुन्न

परिसकेपछि छलफल र सहमतिको मञ्चन हुन्छ, सिडिओ सापहरूको रोहबरमा । र, मेलमिलाप गराएर घर पठाइन्छ । प्रत्येकपटक एउटा अल्पसंख्यक समुदाय लुटिन्छ, पिटिन्छ, अपमानित हुन्छ, आर्थिक तथा मानसिक क्षति व्यहोर्छ र अन्त्यमा सहमति गराएर घर पठाइन्छ । के यही हो न्याय ? के यति मात्रले सुशासन कायम हुन्छ ? यस्तो रबैयाले उच्छृंखलतालाई प्रश्न दिएको छैन र ? मलंगवामा गृह प्रशासनको मजबुत युनिट रहेको तीन-चार सय मिटरको दूरीमा अराजक तत्वले ताण्डव देखाउँछ, एउटा समुदाय विशेषलाई दबाउने र उसमाथि प्रहार गर्ने काम हुन्छ । प्रशासनले केही गर्न सक्दैन । केही गर्न नसकेको हो कि नगरेको हो ? केही गर्न नसक्ने वा नगर्ने प्रहरी सुपरिटेन्डेन्ट किन चाहियो ? सिडिओ, डिआइजी किन चाहियो ? के गर्दै बस्यो मधेशको आन्तरिक मामिला मन्त्रालय ? गृहमन्त्रीज्युको सुशासन र न्याय खोई ?

के गन्धभयो उहाले ?
मलंगवा घटनासहित यताका दश
वर्षभित्रका यस प्रकृतिका सबै घटनाक्रमको
गम्भीर छानबिन हुनुपर्छ । मुस्लिम आयोगले
यसमा गम्भीर चासो लिनैपर्छ, बरू सकेउ उसले
मधेसी आयोगसँग सहकार्य गरेर यो काम
गर्नुपर्छ । आमनेपाली नागरिकले सहिष्णुता
र सद्भाव अनि भाइचारा चाहेका छन् । यो
भएमा मात्र राज्यको नीतिमा प्राथमिकतामा
उहेको मञ्चामन लक्ष्यतिर लक्ष्यन सक्छ ।

प्रधानमन्त्रीको चीन भ्रमण : घेरै सम्मान, थोरै उपलब्धि

बुद्धीनारायण श्रेष्ठ

प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल प्रचण्ड संयुक्त राष्ट्रसंघको ७८औं महासभामा सम्बोधनलगतै न्युयोर्कबाट चीनको हाङ्ग भाउमा १९५ एसियाली खेलकुद उद्घाटन समारोहमा सहभागी हुन पुगे । त्यहाँ उनले चिनियाँ राष्ट्रपति सी जिनपिडसित उद्घाटन समारोहमा शिष्टाचार भेट गरे । उद्घाटनमध्यिको साइडलाइनमा प्रधानमन्त्री दाहालको राष्ट्रपति सीसँग १५ मिनेट र समकक्षी प्रधानमन्त्री लीसँग २५ मिनेट एकलाएकै कुराकानी हुँदा राष्ट्रपति सीलाई भन्ने हिम्मत नगरिए पनि समकक्षी लीलाई प्रधानमन्त्री दाहालले भन्नुपर्याँ-तीन करोड नेपाली जनताले तपाईंलाई ऐटा सन्देश पठाएका छन् ।

म तपाईंलाई सुनाउँछु- 'चीनले प्रकाशित गरेको नयाँ नक्सामा नेपालको चुच्चे नक्साको भौगोलिक क्षेत्र नसमेटिएकाले नेपालको भौगोलिक अखण्डतामा प्रतिकूल असर परेको हुँदा कृपया अर्को संस्करणमा त्व्यसलाई संलग्न गरिदिनुहुन अनुरोध छ । नेपाली जनताले सुनाइदिनु भनेकाले यो सन्देश तपाईंलाई सुनाएको छु ।' यसी चाहै भनेको भए पनि चीनले अन्यपचारिक तवरमा भए पनि नोट गर्थ्यो । प्रधानमन्त्री दाहालले यस्तो सुनौलो मौका गुमाए ।

सीमा सन्दर्भ : दाहालले बेझिडमा भनेका थिए- 'राष्ट्रपति र मेराबीचमा बडो सौहार्दपूर्ण वातावरणमा छलफल भयो । पाराप्यरिक हितका विषयमा हामीले खुलैरै छलफल गर्याँ । व्यक्तिगत रूपमा म हाम्रा तुई महत्वपूर्ण छिमेकीबीचको घनिष्ठ र सामज्ज्यपूर्ण छिमेकी सम्बन्ध प्रवर्द्धन गर्ने प्रतिबद्ध छु र सहयोग गर्ने इच्छुक छु । नेपालले चीन र भारत दुवैको हितलाई सम्मान गर्छ । हामी तीनै देशलाई फाइदा हुने विन-विन सहकारी मोडेलको विकासमा जोड दिन्छौं (नयाँ पत्रिका, असोज १) । यस प्रसंगमा नेपाल, भारत र चीनको विदेशीय क्षेत्रमा पर्ने लिपुलेक-कालापानी-लिपियाधुरा मामिलामा चीनको सहभागिता पनि आवश्यक पर्छ । त्यसैले, तीनै देश मिलेर शून्य अंकको सीमास्तम्भ स्थापना गर्ने भनी आह्वान गर्नुपर्याँ । यसमा पनि प्रचण्ड चुके ।

नेपाल र चीन सीमाको सानो मामिला गत ११ वर्षदेखि अड्केर बसेको छ ।

● ● ●

चीनले चासो राख्ने यस्ता बुँदामा प्रधानमन्त्रीले आश्वस्त गर्न सके र चीनले पनि दाहाललाई विश्वासको नजरले हेच्यो भने नेपाल-चीन सम्बन्ध अझ सुदृढ हुन सक्छ । चीनको बिआरआईजस्ता परियोजना कार्यान्वयन र चीनले नेपाललाई सहयोग गर्ने जलविद्युत विकास, पूर्वाधार विकास तथा औद्योगिक संरचनाबाट देशभित्रै रोजगारीको मात्रा वृद्धि गर्ने सके नेपाली जनताले प्रधानमन्त्रीलाई सराहना गर्ने थिए । यसबाट नेपालको पहिचान विश्वमा बढ्ने थियो । सीमा भनेको राष्ट्रको भौगोलिक अखण्डता र सार्वभौमिकतासँग गाँसिएर रहेको तत्व हो । सीमा समस्या रहिरह्यो भने दुई देशबीचको आपसी सम्बन्धलाई प्रतिकूल असर पार्न सक्छ । सीमा

● ● ●

भयो । तर, बिआरआईअन्तर्गत नेपालमा सङ्क निर्माण, विद्युत उत्पादन, औद्योगिक विकासलागायत विषयमा भने सहमति हुन सकेन । प्रधानमन्त्रीको चीन भ्रमणबाट नेपाललाई निकै फाइदा पुग्ने नेपाली जनताले उच्च अभिलाषा राखेका थिए । दाहालले चीनमा धेरै सम्मान पाए, तर उपलब्धिचाहिँ थोरै प्राप्त गरे । नेपाली जनताको आशा के थियो र त्यो आशा कति मात्रामा पूरा गरियो भन्ने नै प्रधानमन्त्रीको चीन भ्रमण सफल अथवा असफल भन्ने लेखाजोखाको कसी हो । तर, प्रधानमन्त्री प्रचण्डको भ्रमणले आशा गरिएनुसारको सफलता भने प्राप्त गर्न सकेन । प्रधानमन्त्रीको चीन भ्रमणका दौरान यी विषय आफ्नै ठाउँमा छन् । तर, देशको भौगोलिक अखण्डतासम्बन्धी विषयमा कुनै कुराकानी हुन नसक्नु नेपालका लागि दुर्भाग्य हो ।

नक्सा प्रकरण : चीनले ११ भद्रोमा

क्रियाकलापमा चीन संवेदनशील र सशक्तित रहेको छ । नेपाल-चीनबीच नियमन सीमा व्यवस्था भए पनि तिब्बतीहरू यदाकदा शरणार्थीका भेषमा नेपालतर्फ घुसपैठ गर्छन् । भारत निर्वासित दलाइ लामालाई भेटन छद्दभेषी रूपमा पुग्छन् । अधिकाशलाई नेपालले पत्राउ गर्छ, अनि फिर्ता पठाउँछ । तर, भारत पुगेकाहरू खुला सीमाबाट नेपाल आई पटक-पटक वेलाकुवेला 'फ्री टिकेट' कार्यक्रम गरी नारा उठाउँछन् ।

चीनको भित्री मनसाय नेपालले यस मामिलामा कडाइ गर्न सकेन भन्ने रहेको पाइन्छ । नेपालको भूकम्पका कारण चीनको खासा क्षेत्रमा थोरै असर परेको भए पनि चीनले भूकम्पको कुरो दसाँएर खासा बजारको बस्ती उत्तरतर्फ न्यालम तथा अन्य स्थानमा स्थानान्तर गर्यो । यस सम्बन्धमा कतिपयको धारणा रहेको छ, खासामा रहेका तिब्बती मूलका चिनियाँले नेपालको तातोपानी, बाह्यविसे, जलवीर, दोलालघाट क्षेत्रका प्री टिकेटधारी नेपाली व्यक्ति तथा समूहलाई वेलामौकामा सहयोग गरी समस्या उभाउने गरेका थिए । यस कार्यालाई

नियन्त्रण गर्ने कोभिडका कारण देखाई चीनले खासा-कोदारी सीमा-नाका नै बन्द गर्यो । यद्यपि, चीनले यो नाका एक साताअधि खुला गरेको छ । छद्दभेषी तिब्बतीलाई कुनै पनि हालतमा नेपाल पस्त दिनेछौं भनी दाहालले चीनसमक्ष प्रतिबद्धता वित्तबुझ्दो तरिकाले खुलस्त रूपमा व्यक्त गर्न सकेको देखिएन ।

अन्तिम प्रसंग : चीनले चासो राख्ने यस्ता बुँदामा प्रधानमन्त्रीलाई आश्वस्त गर्न सके र चीनले पनि दाहाललाई विश्वासको नजरले हेच्यो भने नेपाल-चीन सम्बन्ध अझ सुदृढ हुन सक्छ । चीनको बिआरआईजस्ता परियोजना कार्यान्वयन र चीनले नेपाललाई सहयोग गर्ने जलविद्युत विकास, पूर्वाधार विकास तथा औद्योगिक संरचनाबाट देशभित्रै रोजगारीको मात्रा वृद्धि गर्ने सके नेपाली जनताले प्रधानमन्त्रीलाई सराहना गर्ने थिए । यसबाट नेपालको पहिचान विश्वमा बढ्ने थियो । सीमा भनेको राष्ट्रको भौगोलिक अखण्डता र सार्वभौमिकतासँग गाँसिएर रहेको तत्व हो । सीमा समस्या रहिरह्यो भने दुई देशबीचको आपसी सम्बन्धलाई प्रतिकूल असर पार्न सक्छ । (नयाँ पत्रिका)

समस्या समाधान गर्ने सरकार प्रमुखले नै हो । नागरिक समाज तथा सञ्चार माध्यमले तथ्य पुस्टाइँसहित सरकारलाई जानकारी दिँदै दबाव सिर्जना गर्ने हो । सरकार प्रमुखबीच समझदारी भए जिल्ल समस्या पनि समाधान हुन सक्छ ।

विगतमा सगरमाथाको स्वामित्वसम्बन्धी विवादमा दुई देशका प्रधानमन्त्रीबीच समझदारी भएर नेपालको हो भनी

ठहराइएको उदाहरण छ । तर, प्रचण्डले ११ वर्षदेखि थारी रहेको सीमा प्रोटोकल नवीकरण गर्ने कुरो उठाउन सकेन ।

यी कुरा मित्रताका प्रतीक हुन् ।

यस्तो प्रसंगमा चीनको नयाँ नक्सामा नेपालको चुच्चे नक्साको सीमारेख्या नकारिएको सम्बन्धमा प्रधानमन्त्री

दाहालले कुरा उठाउन सकेको भए उनले पाएको धेरै सम्मानमा उपलब्धि पनि धेरै नै भयो भन्ने सकिने थियो । अब

नेपालले 'सफट डिप्लोमेसी'मार्फत प्रयास अधि बढाएर चीनले अर्को संस्करणको नक्सामा नेपालको चुच्चे नक्साको भाग समावेश गर्ने सक्छ । यसबाट नेपाल र चीनको आपसी दौत्य सम्बन्ध थप प्रगाढ हुनेछ । (नयाँ पत्रिका)

१७ औं वर्षमा प्रवेश

Ever Permeating and Pervading to New Scale of Height of Prosperity

हामी स्थापनाको १६औं वर्ष पूरा गरी १७औं वर्षमा प्रवेश गरेकाछौं । यस सुखद अवसरमा बैंक परिवार यहाँहरूको सेवामा समर्पित रही बैंकिङ सेवा/सुविधाहरू थप गुणस्तरीय र अझ परिष्कृत गर्दै लैजाने प्रतिबद्धता जाहेर गर्न चाहन्छौं ।

साथै

जस्तोसुकै अवस्थामा पनि बैंकको प्रगति र दिगो उपलब्धिमा सधै सद्भाव, सहयोग र सदाशयता राख्ने सम्पूर्ण आदरणीय ग्राहकवर्ग, संघ संस्थाहरू, नियामक निकाय, सञ्चारकर्मी, कर्मचारी लगायत शुभेच्छुकहरूमा हार्दिक आभार प्रकट गर्दछौं ।

दसैँअधि नै आफ्नै टिएमएस चलाउन ब्रोकरहरू तयार

काठमाडौं। ३४ ब्रोकर कम्पनी आफ्नै टिएमएस चलाउन तयार भएका छन्। दसैँअधि नै आप्नै टिएमएस चलाउन अहिले आन्तरिक परीक्षणलाई तीव्रता दिइएको नेपाल ब्रोकर एसोसिएसनका अध्यक्ष धर्मराज सापकोटाले जानकारी दिए। उनले भने, 'हाम्रोतर्फाट सम्पूर्ण तयारी पूरा भइसकेको छ, नेपेस्टोट तेही प्राविधिक सिस्टम मात्र मिलान गर्नुपर्नेछ, दसैँअधि हामी एकिटम गर्छौं।'

३३ ब्रोकरहरूले श्रीलंकाको 'आइरन' कम्पनीको र एक ब्रोकर कम्पनीले भारतीय डिएन ग्लोबल सोलुसन' कम्पनीको टिएमएस प्रयोग गर्ने विवरण आएको नेपाल स्टक एक्सचेन्जका प्रवक्ता मुराहरि पराजुलीले बताए। टिएमएस चलाउन ३४ ब्रोकर कम्पनी सम्पूर्ण स्प्लेन तयारी अवस्थामा रहेको ब्रोकर एसोसिएसनका पूर्वाध्यक्ष सन्तोष मैनालीले बताए। उनले भने, 'हामीले पूर्वाधार निर्माणदेखि प्राविधिक काम पनि अन्तिम चरणमा पुन्याएका छौं, निरीक्षणपछि एपिआई पाउन बाँकी रहेको छ।' एपिआई नेप्से र ब्रोकर कारोबारसँग जोडिने वा कनेक्ट गर्ने काम हो।

धितोपत्र कारोबार सञ्चालन

विनियमावली, २०७५ कार्याचयनमा आएसँग ब्रोकरले आफ्नो इच्छाअनुसारको टिएमएस चलाउन पाउने भएका हुन्। गत वैशाखमा नेपाल धितोपत्र बोर्डले स्वीकृत गरेको धितोपत्र कारोबार सञ्चालन विनियमावलीमा टिएमएस विकासकर्ता कम्पनीसँग पाँच वर्षको कार्य अनुभव भएको, विगत तीन वर्षयता लगातार वार्षिक औसतमा सात करोड रुपैयौंको कारोबार गरेको कम्पनी हुनुपर्ने उल्लेख छ। भारतीय कम्पनीको टिएमएस चलाउन इच्छुक एक मात्र ब्रोकर कम्पनी भने नासा सेक्युरिटिज ब्रोकर नम्बर ५८ हो। ब्रोकर कम्पनीहरूले छनोट गरेका कम्पनीको टिएमएसका बारेमा छुट्टै प्रस्तुतिसमेत दिनुपर्ने जानकारी नेप्सेले दिइको छ। नेप्सेले ती कम्पनीबारे जाँचबुझ गरी उपयुक्त देखेमा मात्र स्वीकृति दिने तयारी रहेको छ। ३३ ब्रोकर कम्पनीले रोजेको श्रीलंकन आइरन वान कम्पनी स्टक बाजारसँग सम्बन्धित सफ्टवेयर उत्पादन गर्ने

कम्पनी रहेको बताइएको छ। श्रीलंकाको कोलम्बोमा मुख्य कार्यालय रहेको यस कम्पनीले अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा समेत आफ्नो शाखा विस्तार गरेको ब्रोकरहरू बताउँछन्। हाल नेप्सेको अनलाइन कारोबार प्रणालीमा ३५ लाखम्बन्दा बढी लगानीकर्ता आबद्ध छन्। कारोबार प्रणालीलाई सहज बनाउन नेप्सेले स्वेच्छिक रूपमा टिएमएस चलाउन सकिने व्यवस्था लागू गरेको हो। हाल नेप्सेले वाइको कम्पनीले बनाएको टिएमएस सञ्चालन गरिरहेको छ। नेप्सेको टिएमएसमा विभिन्न समस्या आएको भन्नै ब्रोकर कम्पनीले आफ्नै टिएमएस चलाउन माग गर्दै आएका थिए। नेप्सेले ०७५ कार्तिक २० गतेदेखि नेपालको धितोपत्र दोस्रो बजारलाई पूर्ण अनलाइन प्रविधिमैत्री बनाउँदै आएको हो।

ब्रोकरहरूले अधिलो साता नै टिएमएसको परीक्षण सुरु गर्न तयारी गरेका भए पनि नेप्सेले एप्लिकेशन

प्रोग्रामिङ इन्टरफेस (एपिआई) लागू गरेकाले उक्त सिरटम्सा आबद्ध भएर मात्रै परीक्षण सुरु गर्न लाग्दा यसमा केही दिन ढिलाइ भएको मैनालीको भनाइ छ। नेप्सेको प्रमुख कार्यकारी अधिकृत (सिइओ) कृष्णबहादुर कार्कीले ब्रोकरहरूलाई टिएमएस ल्याउन नेप्सेले स्वीकृति दिइसकेको बताए। उनले भने, 'हामीबाट कुनै समस्या छैन उहाँहरूले आफ्नै टिएमएस सञ्चालन गर्न बाटो खुलेको छ।'

धितोपत्र बोर्डबाट भर्खरै लाइसेन्स पाएर सञ्चालनमा आएका ७७ नयाँ ब्रोकर कम्पनीले तत्काल नयाँ टिएमएस नल्याउने बताएका छन्। न्यु ब्रोकर एसोसिएसनका अध्यक्ष सागर ढकालले तत्काल टिएमएस ल्याउन तयारी नभएको बताए। उनले भने, 'हामी भर्खरै मात्र आएका छौं, यसबारेमा आन्तरिक छलफल गरेर अधि बद्धैँ।'

नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघले बृहत् आर्थिक बहस आयोजना गर्ने

काठमाडौं। नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघले सबै सरोकारवालाको सहभागितामा असोज मसान्तिमत्र काठमाडौंमा बृहत् आर्थिक बहस गर्ने भएको छ। महासंघका अध्यक्ष चन्द्रप्रसाद ढाकालको अध्यक्षतामा बाग्नुलु ढोरपाटनमा सोमबार आयोजना भएको कार्यकारिणी समितिको तेज्ज्ञ बैठकले यस्तो निर्णय गरेको हो।

निजी क्षेत्रले अर्थतन्त्रमा विद्यमान समस्या समाधान गर्न निरन्तर पहल गर्दै आए पनि त्यसको ठोस समाधान नमएकाले सबै सरोकारवालालाई एकै ठारँमा भेला गराई समाधानमा पहल गर्ने उद्देश्यले बृहत् बहस आयोजना गर्न लागेको हो।

नेपाल भ्रमण दशकलाई सफल बनाउन महासंघको केन्द्र, प्रदेश र जिल्ला-नगरमा पर्यटन प्रवर्द्धनसम्बन्धी विभिन्न कार्यक्रम आयोजना गर्नुका साथै महासंघ तथा यसका सदस्य संघ-संस्थाका लेटरप्याडमा भ्रमण वर्षको लोगो राखी प्रचारप्रसार गरिनेछ। यस्तै, ७७ वटै जिल्लाका व्यवसायीहरूको सहभागितामा बृहत्

लगानी कम्पनी स्थापना गरी ठूला तथा बहुआयामिक आयोजनाहरूमा लगानी गर्ने निर्णय पनि बैठकले गरेको छ।

त्यसैगरी, महासंघले सातवटै प्रदेशमा प्रदेश सरकारसँगको सहकार्यमा लगानी सम्मेलन गर्ने, भारत तथा चीनको लगानी भित्राउन केन्द्र सरकारसँगको सहकार्यमा भारत तथा चीनकेन्द्रित राष्ट्रियस्तरका सम्मेलनहरू आयोजना गर्ने निर्णय गरेको छ।

ढोरपाटनको राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय महत्वलाई मनन गरी त्यस क्षेत्रको पर्यटन प्रवर्द्धनमा योगदान गर्न सकियोस भन्ने अभियायले महासंघको कार्यकारिणी समितिको बैठक त्यस क्षेत्रमा आयोजना गरिएको हो।

खेलकुद

नेम्वाडले साधारणसभामा अविश्वास प्रस्ताव सामना गर्ने

अखिल नेपाल फुटबल संघ (एनफा) अध्यक्ष पंकजविक्रम नेम्वाडले आफूविरुद्ध दर्ता भएको अविश्वास प्रस्ताव २३ कात्तिकमा हेट्टैडामा हुने साधारणसभामा सामना गर्ने भएका छन्। बुधबार बसेको एन्फाको आपत्कालीन बैठकबाट ४० प्रतिशत सदस्यले नेतृत्वविरुद्ध दिएको अविश्वासको प्रस्ताव विधानसभामा रहेको जनाउँदै विशेष साधारणसभामा पेस गर्ने निर्णय भएको छ।

सातदोबाटोस्थित एन्फा मुख्यालयमा बसेको एन्फाको बैठक विवादमुत्त भने रहन सकेन। बिहान ११ बजे बोलाइएको बैठक २१ सदस्यीय कार्यसमितिका ११ सदस्यले बहिष्कार गरेपछि साडे ४ बजेपछि मात्रै सुरु भयो। अपराह्न ४ बजे सदस्य मनीष जोशी उपस्थित भारप्रियले संस्थापन पक्षले बैठक अगाडि बढाएको थियो। बिहानदेखि ४ बजेसम्म संस्थापनइतर पक्षलाई बहुमत पुन्याउन साथ दिएका जोशी अन्तिममा एन्फा मुख्यालय सुदूकक पुगेर संस्थापन पक्षमा खुलेका थिए।

सोही बैठकबाट नेम्वाडले ८६ साधारणसभामा सदस्यमध्ये ४९ सदस्यले २५ भद्रौमा बुझाएको अविश्वास प्रस्ताव सामना गर्ने निर्णय गरेका हुन्। यद्यपि, ४९ सदस्यले महासचिव राईविरुद्ध पनि बर्खास्तीको प्रस्ताव दर्ता भएका थिए। पहिलोपटक एन्फामा अध्यक्षविरुद्ध अविश्वासको प्रस्ताव दर्ता भएको हो। आपत्कालीन बैठकले महासचिवको बर्खास्ती निर्णय अध्यक्षको प्रस्तावमा मात्रै कार्यसमितिले निर्णय गर्ने अधिकार ठहर गरेको छ। साथै, महासचिवको बर्खास्ती प्रस्ताव साधारणसभामा पेस हुँदा संघको विधान उल्लंघन हुने दाबी गरेको छ।

'४० प्रतिशत सदस्यले अध्यक्ष र महासचिवको बर्खास्तीको प्रस्तावउपर छलफल गर्दा सदस्य संस्थाहरूको मागबमोजिम हेट्टैडामा विशेष साधारणसभा आयोजना गरी एक मात्र विषय सूची अध्यक्षको बर्खास्ती सम्बन्धमा निर्णयार्थ पेस गर्ने निर्णय भएको छ; एन्फाको निर्णयमा भनिएको छ।' महासचिव किरण राईको बर्खास्तीको प्रस्तावमा मात्रै कार्यसमितिले नियुक्ति र बर्खास्तीको सम्बन्धमा अध्यक्षको प्रस्तावमा मात्रै कार्यसमितिले निर्णय गर्ने अधिकार क्षेत्रभित्र पर्ने भएको छ; एन्फाको निर्णयमा भनिएको छ।

यसअधि बैठकका लागि बिहान ११ बजे २१ सदस्यीय कार्यसमितिका १० जना एन्फा मुख्यालयमा उपस्थित भएका थिए। तर, बहुमतका लागि एक सदस्य नपुदा १ बजेसम्म बैठक बस्न सकेन। यसपछि नेतृत्वले एफासी पुटसल एसियन कप छनोट खेल्न मंगोलिया प्रस्थान गर्ने टोलीको बिदाई गरेको थियो। बिदाई कार्यक्रम सकिएपछि पुनः नेतृत्वले कोरम पुन्याउन कसरत गरेको हो, जसमा नेतृत्व सफल भयो। बैठकमा अध्यक्ष नेम्वाडहित दुई उपाध्यक्ष दीपक खितिवडा र दावा लामा तथा सदस्यहरू महेन्द्र क्षेत्री, विकास श्रेष्ठ, पुरुषोत्तम थापा, भरत बुद्धार्था, टीका लामा, सरिला श्रेष्ठ, दीपेन्द्र धिमाल र जोशी सहभागी भएनन्।

१९औं एसियाड : नेपालको कम्तीमा कास्य पदक पक्का

१९औं एसियन खेलकुद प्रतियोगिता (एसियाड) मा नेपालले कम्तीमा कास्य पदक पक्का गरेको छ। नेपाली महिला कबड्डी टोली सेमिफाइनलमा प्रवेश गर्दै कम्तीमा कास्य पदक निश्चित गरेको हो। प्रतियोतिगाअन्तर्गत बुधबार साबिकको स्वर्ण पदक पदक विजेता इरानले बंगलादेशलाई समूह चरणमा हाराउँसँगे नेपालल

● मोरडमा नबिल बैंकको शाखा

नबिल बैंक लिमिटेडको २६६० शाखा मोरडमा सुन्दरहरौंचा नगरपालिका गोठगाउँ अवस्थित पूर्वोञ्चल विश्वविद्यालयपरिसरमा उद्घाटन गरिएको छ। गोठगाउँ शाखाको उद्घाटन प्रमुख अधिकारी पूर्वोञ्चल विश्वविद्यालयका उपकुलपति प्राप्ता. यादवराज कोइराला, नबिल बैंकका सञ्चालक अनन्त पौड्याल तथा प्रमुख कार्यकारी अधिकृत ज्ञानेन्द्रप्रसाद दुग्गानाले संयुक्त रूपमा गरेका छन्।

कार्यक्रममा प्रमुख अधिकारी पूर्वोञ्चल विश्वविद्यालयपरिसरमा उद्घाटन गरिएको छ। गोठगाउँ शाखाको उद्घाटन प्रमुख अधिकारी पूर्वोञ्चल विश्वविद्यालयका उपकुलपति प्राप्ता. यादवराज कोइराला, नबिल बैंकका सञ्चालक अनन्त पौड्याल तथा प्रमुख कार्यकारी अधिकृत ज्ञानेन्द्रप्रसाद दुग्गानाले संयुक्त रूपमा गरेका छन्।

कार्यक्रममा प्रमुख अधिकारी पूर्वोञ्चल विश्वविद्यालयपरिसरमा उद्घाटन गरिएको छ। गोठगाउँ शाखाको उद्घाटन प्रमुख अधिकारी पूर्वोञ्चल विश्वविद्यालयका उपकुलपति प्राप्ता. यादवराज कोइराला, नबिल बैंकका सञ्चालक अनन्त पौड्याल तथा प्रमुख कार्यकारी अधिकृत ज्ञानेन्द्रप्रसाद दुग्गानाले संयुक्त रूपमा गरेका छन्।

नबिल बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत दुग्गानाले पूर्वोञ्चल विश्वविद्यालय, गोठगाउँमा बैंकको व्यवसाय विस्तार भएको बाबत उपकुलपति प्राप्ता. यादवराज कोइराला, नबिल बैंकका सञ्चालक अनन्त पौड्याल तथा प्रमुख कार्यकारी अधिकृत ज्ञानेन्द्रप्रसाद दुग्गानाले संयुक्त रूपमा गरेका छन्।

नबिल बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत दुग्गानाले पूर्वोञ्चल विश्वविद्यालय, गोठगाउँमा बैंकको व्यवसाय विस्तार भएको बाबत उपकुलपति प्राप्ता. यादवराज कोइराला, नबिल बैंकका सञ्चालक अनन्त पौड्याल तथा प्रमुख कार्यकारी अधिकृत ज्ञानेन्द्रप्रसाद दुग्गानाले संयुक्त रूपमा गरेका छन्।

● एभरेष्ट बैंकका ग्राहक र कर्मचारीलाई निरभाना वेलनेस सेन्टरमा विशेष छुट

एभरेष्ट बैंक लिमिटेड र निरभाना फिजियोथेरापी एन्ड वेलनेस सेन्टर, लाजिम्पाटबीच बैंकका ग्राहक तथा कर्मचारीलाई विशेष छुट प्रदान गर्ने सम्झौतामा हस्ताक्षर भएको छ।

योसँगै बैंकका सम्पूर्ण ग्राहक तथा कर्मचारीले उक्त वेलनेस सेन्टरबाट विभिन्न सेवामा २५ प्रतिशतसम्मको आकर्षक छुट पाउनेछन्। बैंकका रिटेल तथा एसएमई प्रमुख विष्णुप्रसाद ज्ञावाली र वेलनेस सेन्टरका प्रबन्धनिर्देशक रजुल श्रेष्ठले सम्झौतापत्रमा हस्ताक्षर गरेका छन्।

उक्त सम्झौता लागू भएसँगै बैंकका सम्पूर्ण ग्राहक, कार्ड प्रयोगकर्ताहरूसहित कर्मचारीहरू र तिनका पारिवारिक सदस्यहरूले उक्त वेलनेस सेन्टरबाट उपलब्ध हुने विभिन्न सेवामा १० प्रतिशतदेखि २५ प्रतिशतसम्मको विशेष छुटको लाभ लिन सक्नेछन्।

सो समारोहमा बैंकका बजार तथा संस्थागत निषेप विभाग प्रमुख पुष्पराज उप्रेती, बजार अधिकृत एलिना कार्की तथा वेलनेस सेन्टरका तर्फबाट सञ्चालन तथा बजार निर्देशक स्वर्णिम सुवालको समेत उपस्थिति रहेको थियो।

● ग्लोबल आइएमई बैंक र वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रबीच सम्झौता

ग्लोबल आइएमई बैंक लिमिटेड तथा वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रबीच नवीकरणीय ऊर्जा कोषमार्फतको कर्जा नोक्सान ग्यारेन्टीका लागि सम्झौता भएको छ। सम्झौतामा बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत रन्नराज बजाराचार्य तथा वैकल्पिक ऊर्जाका कार्यकारी निर्देशक नवराज ढकालले हस्ताक्षर गरेका छन्।

बैंकले नवीकरणीय ऊर्जा क्षेत्रमा वित्तीय उत्थानका निमित्त दिगो ऊर्जा चुनौती कोषमार्फत उत्थानलाई सम्झौता भएको छ। यो व्यवस्थाले देशमा नवीकरणीय ऊर्जा वित्तीय उत्थानलाई मापन गर्ने बैंकले अपेक्षा गरेको छ।

कर्जा नोक्सान ग्यारेन्टीले दिगो ऊर्जाका लागि ऋण प्राप्त गर्दा धितोको आवश्यकतालाई पनि सहज बनाउने बैंकको अनुमान छ। बैंकले यस्ता किसिमका

परियोजनाहरूमा लगानी गर्नुका साथै साना तथा मझौला व्यवसायलाई प्रवर्द्धन गर्ने विभिन्न वित्तीय सुविधाहरू प्रदान गर्दै देशको दूरदराजमा सञ्चालन हुने परियोजनालाई बैंकिङ सुविधा प्रदान गर्ने जनाएको छ।

बैंकले हाल देशका ७७ वटै जिल्लामा तीन सय ५० शाखा, तीन सय ६८ एटिएम, तीन सय २२ शाखाहरित बैंकिङ सेवा, ६६ एक्सटेन्सन तथा राजस्व संकलन काउन्टरका साथै तीनवटा वैदेशिक प्रतिनिधि कार्यालयमार्फत सेवा दिइरहेको जनाएको छ।

● हिमाल रेमिटको रेमिट्यान्स भुक्तानी रावा बैंकमार्फत

हिमाल रेमिटको रेमिट्यान्स भुक्तानी राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकमार्फत हुने भएको छ। बैंक र हिमाल रेमिटबीच विश्वका जुनसुकै देशबाट हिमाल रेमिटमार्फत आएको वैदेशिक रेमिट्यान्स राष्ट्रिय वाणिज्य वैक्कबाट भुक्तानी हुने सम्झौता भएको हो।

सम्झौतामा बैंकका विभागीय प्रमुख ऋषिराम ढकाल र रेमिटका प्रिन्सिपल एजेन्ट सिएफएस रेमिट प्रालिका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत बबी शर्माले हस्ताक्षर गरेको जनाइएको छ। सम्झौतासँगै राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेडका ७७ जिल्लामा रहेका दुई सय ८४ वटै शाखाबाट हिमाल रेमिटको रेमिट्यान्स भुक्तानी हुने बैंकले जनाएको छ। सम्झौताले बैंकका ग्राहक तथा अन्य वैदेशिक रेमिट्यान्स प्राप्त गर्ने ग्राहकलाई नेपालमा रेमिट्यान्स प्राप्त गर्न सहज हुने बैंकले अपेक्षा गरेको छ।

हाल बैंकले देशका ७७ वटै जिल्लाका सदरमुकामसहित देशभर दुई सय ८४ शाखा, दुई सय ६९ एटिएम, ९९ शाखाहरित बैंकिङ सेवा, ६५ एक्सटेन्सन काउन्टरमार्फत सेवा दिइरहेको जनाएको छ।

● बन्दीपुर केबलकारको सेयर रजिस्ट्रारमा एसबिआई मर्चेन्ट बैंकिङ

बन्दीपुर केबलकार एन्ड ट्रुरिजम लिमिटेड र नेपाल एसबिआई मर्चेन्ट बैंकिङ लिमिटेडबीच सेयर रजिस्ट्रारसम्बन्धी कार्य गर्नेसम्बन्धी सम्झौता भएको छ। सम्झौतामा केबलकारका सञ्चालक शिवप्रसाद शर्मा र मर्चेन्ट बैंकिङका प्रबन्ध सञ्चालक तथा प्रमुख कार्यकारी अधिकृत लेखनाथ पोखेले हस्ताक्षर गरेका हुन्। सम्झौतामा बन्दीपुर एक्सेप्टर र बन्दीपुर केबलकार एन्ड ट्रुरिजम लिमिटेडको सेयर रजिस्ट्रारसम्बन्धी सम्पूर्ण कार्य नेपाल एसबिआई मर्चेन्ट बैंकिङमार्फत हुने

जनाइएको छ।

● चितवनमा सिट्रोनको सोरुम

नेपालका लागि सिट्रोन गाडीको आधिकारिक वितरक सांग्रिला मोर्टस प्रालिले चितवनमा सोरुम विस्तार गरेको छ। कम्पनीले चितवनको भरतपुर महानगरपालिका रिजाल चोकमा ओजोन मोर्टस कम्पनीका नाममा नयाँ सोरुम सञ्चालनमा त्याएको हो।

सोरुममा सिट्रोन इसी-थ्री र सिट्रोन सी-थ्री मोडलका गाडी बिक्रीका लागि राखिएको कम्पनीले जनाएको छ। सोरुममो चितवन उद्योग वाणिज्य संघका अध्यक्ष चुननारायण श्रेष्ठ, सिआइसीका वरिष्ठ उपाध्यक्ष सुमनकुमार श्रेष्ठ, नेपाल पत्रकार महासंघका अध्यक्ष नारायण अधिकारी र सांग्रिला मोर्टसका असिस्टेन्ट जनरल रन्नर न्यानेजर किरण श्रेष्ठले संयुक्त रूपमा उद्घाटन गरेका छन्।

सिट्रोन इसी-थ्रीमा २९२ कोडलुरुच व्याट्री, ४२५ किलोवाट मोटर पावर र १४३ एनएमको टर्कका साथ प्रभावशाली प्रदर्शन प्रदान गर्ने कम्पनीको दाबी छ। यसको मूल्य लाइभ भेरियन्टको ३२ लाख ९९ हजार र फिल भेरियन्टको ३४ लाख ९९ हजार रूपैयाँ तोकिएको छ। सिट्रोन इसीको व्याट्रीको आयु डिसी फास्ट चार्जरबाट गर्दा पनि धेरै समयसम्पर्कमा त्याको दाबी छ। कम्पनीले यो कारमा सात वर्ष वा एक लाख ४० हजार किलोमिटरको

कपोरेट

व्याट्री प्याको वारेन्टी दिएको जनाएको छ। त्यस्तै, विद्युतीय मोटरमा पाँच वर्ष वा एक लाख किलोमिटरको वारेन्टी रहेको उल्लेख छ।

● रिलायन्स फाइनान्सका ग्राहकले हेलिप्ड ह्यान्ड्स अस्पतालमा छुट पाउने

रिलायन्स फाइनान्स लिमिटेडका ग्राहकले काठमाडौंको चाबिहिलमा रहेको हेलिप्ड ह्यान्ड्स सामुदायिक अस्पतालमा छुट पाउने भएको छ। फाइनान्स र अस्पतालबीच फाइनान्सका ग्राहक, कर्मचारी तथा सेयरधनीलाई छुट दिने सम्झौता भएको हो।

सम्झौतामा फाइनान्सका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत समाजप्रकाश श्रेष्ठ र अस्पतालका कार्डवाहक अध्यक्ष डा. गुप्तबहादुर श्रेष्ठले हस्ताक्षर गरेको जनाइएको छ। सम्झौतामा अनुसार फाइनान्सका सरोकारवालालाई अस्पतालले प्रदान गर्ने स्वास्थ्य सेवामा ५० प्रतिशतसम्म छुट प्रदान गर्न उल्लेख छ। काठमाडौंमा केन्द्रीय कार्यालय

गठबन्धन...

उल्लंघन गर्ने व्यक्तिले अरुलाई संविधान, ऐन, कानुनको पालना गरे भन्ने अर्थि विनुको कुनै अर्थ रहँदैन।

दाहाल सरकार बनेपछि मुलुकमा अराजकता दुढ़दै गएको छ। त्यसरी अराजकता बढ़नुको पछाडि पनि दाहाल सरकार र त्यसमा पनि प्रधानमन्त्री दाहालकै हात रहेको प्रष्ट भएको छ। कोशी प्रदेशमा पहिचानवादीहरूले कोशी प्रदेश नामलाई लिएर आन्दोलन गरिरहेका छन्। त्यस आन्दोलनमा एक जनाले ज्यान समेत गुमाईसकेको अवस्थामा प्रधानमन्त्री दाहालले नै विराटनगरमा पुगेर उद्घोष गरे माओवादी केन्द्रलाई बहुमत दिनुहोस् म जातीय राज्य दिन्हु भनेर। कोशी प्रदेशको नाम कोशी प्रदेशसभाको दुई तिहाई भन्दा बढी सांसदको समर्थनमा नाम पारित गरिएको थियो। त्यसरी नाम पारित गर्दा माओवादीले समेत समर्थन गरेको थियो। आफैले समर्थन गरेको नाम राखिएको तर फेरी त्यसे पार्टीका अध्यक्षले नै कोशी प्रदेश नामलाई स्वीकार गर्न नसकेको भन्दै जातीय राज्य दिन्हु भन्नु संविधानको ठाडो उल्लंघन हो। संविधान अनुसार प्रधानमन्त्री रहेका दाहालले त्यही संविधानले व्यवस्था गरेका

प्रावधानलाई अस्वीकार गरेका हुनाले अहिले मुलुकमा संकट पैदा भएको र साम्प्रदायिक हिसा समेत फैलिएको हुनाले अब सत्ता गठबन्धनमा रहेका दलहरूले दाहाल सरकारलाई बोकिरहनु भनेको उनीहरूपनि संविधान, ऐन, कानुनको विरोधमा उत्रिनु नै हो।

प्रधानमन्त्री दाहाल जसरी भएपनि सत्ता गठबन्धनमा रहेका दलहरू र आफैने पार्टीका नेता तथा कार्यकर्ताहरूलाई बचाउन लागि परेका छन्। आफै पार्टीको नेता तथा कार्यकर्ताहरू सुन तस्करी काण्डमा मुछिएका छन्। पूर्व, सभायुक्त कृष्णबहादुर महरा, विद्युतीय चुरोट (भेप) मा लुकाएर त्याएको तस्करीको ९ किलो सुन काण्डमा मुछिएका थिए। उनलाई प्रहरीले अनुसन्धान गर्न गर्न सकेको थिएन। त्यसको कारण थियो गत श्रावण २९ गते बसेको सत्ता गठबन्धनको बैठकले सत्ता गठबन्धनमा रहेका दलका नेता र कार्यकर्ताहरू विभिन्न काण्डमा मुछिएका भएपनि उनीहरूलाई उन्मुक्ति दिने निर्णय गरिएको थियो। त्यही निर्णय अनुसार प्रहरीलाई र महान्यायाधिवक्ता कार्यलयलाई निर्देश दिएको हुनाले माधव नेपाल, बाबुराम भट्टराई र पूर्व मुख्य सचिव लिलामणि पौडेललाई लिलिता निवास जग्गा काण्डमा मुद्दा चलाइएन र नेपाल र भट्टराईलाई सरकारी साक्षीका समर्थनमा नाम पारित गर्दा माओवादीले समेत समर्थन गरेको थियो। आफैले समर्थन गरेको नाम राखिएको तर फेरी त्यसे पार्टीका अध्यक्षले नै कोशी प्रदेश नामलाई स्वीकार गर्न नसकेको भन्दै जातीय राज्य दिन्हु भन्नु संविधानको ठाडो उल्लंघन हो। संविधान अनुसार प्रधानमन्त्री रहेका दाहालले त्यही संविधानले व्यवस्था गरेका

रूपमा राखियो। कृष्णबहादुर महरालाई बयान लिन प्रहरीको सिआइबीले नसकिरहेको बेला केहि दिन पहिला मात्रै उनीसँग बयान लिएको छ। महराका छोरा राहुल अहिले पनि प्रहरीकै नियन्त्रणमा रहेका छन्। कृष्णबहादुर महराले सुन तस्करी दावाजिन र सुन बोकेर आउने लि सँग २ सय ५६ पटक कुराकानी गरेको प्रमाण प्रहरीले फेला पारेको थियो।

संसदमा समेत सत्ताधारी दलकै सांसदहरूले महरालाई किन अनुसन्धान नगरको भन्दै सुन तस्करी काण्डमा अर्थमन्त्री र गृहमन्त्रीको समेत संलग्नता हुन सक्ने आवाज उठाएका हुनाले महरा बयान दिन बाध्य भएका थिए। यसरी आफैने पार्टीका उपाध्यक्ष समेत रहेका महरा सुन तस्करी काण्डमा मुछिएका थिए। उनलाई प्रहरीले अनुसन्धान गर्न गर्न सकेको थिएन। त्यसको कारण थियो गत श्रावण २९ गते बसेको सत्ता गठबन्धनको बैठकले सत्ता गठबन्धनमा रहेका दलका नेता र कार्यकर्ताहरू विभिन्न काण्डमा मुछिएका भएपनि उनीहरूलाई उन्मुक्ति दिने निर्णय गरिएको थियो। त्यही निर्णय अनुसार प्रहरीलाई र महान्यायाधिवक्ता कार्यलयलाई निर्देश दिएको हुनाले माधव नेपाल, बाबुराम भट्टराई र पूर्व मुख्य सचिव लिलामणि पौडेललाई लिलिता निवास जग्गा काण्डमा मुद्दा चलाइएन र नेपाल र भट्टराईलाई सरकारी साक्षीका लिनुपर्दछ।

गलत कार्यको...

खोजेको र केही सम्झौताहरू समेत गरिएको भन्दै असन्तुष्टि जनाउँदै उनले भने सरकारले सुशासनको क्षेत्रमा कति काम गरेको छ, भने विषयमा कांग्रेसको केन्द्रीय समितिको बैठकमा उपसभापति समेत रहेका कानुन, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्री धनराज गुरुङले दिएको अभियक्तिबाट प्रष्ट भएको भन्दै मन्त्री गुरुङले

असोज ८ गते पार्टीको बैठकमा भ्रष्टाचारका फाइल अधि बढाउँदा शिर्ष नेताहरू सिंहदरबारमा बैठकै बसेरे फाइल अधि नेताहरूले नै ब्रेक लगाएको आरोप उपसभापति एवं मन्त्री गुरुङले लगाएको थापाले प्रष्टाएका थिए। यसरी पुष्टकमल दाहाल नेतृत्वको सरकारमा सहभागि भएकै पार्टीका उपसभापति समेत रहेका मन्त्रीले

नै यस्तो आरोप लगाउँदा समेत कांग्रेस किन माओवादीको भरिया भएर सत्ता लिप्सामा लागि परेको छ? बहुलीय व्यवस्थामा जसको सरकार बन्छ उसले जस अपजसको भारी बोक्नुपर्नेमा कांग्रेसले माओवादीले गरेका गलत कार्यको समेत भारी बोक्नुपर्न अवस्था देखिएपछि पार्टी सभापति देउवा समेत प्रधानमन्त्री र माओवादीप्रति सन्तुष्ट नरहेको कांग्रेसकै नेताहरूले बताउन थालेका हुनाले दाहाल सरकारको आयु सकिनै लागेको हो भन्ने चर्चा समेत चलन थालेको छ।

दाहाल सरकार नै...

आयोग गठन गर्नुपर्न बताउँदै आएको भएपनि सरकार त्यसको लागि तयार नहुन भनेको सरकारी पक्षको हठ मात्र थियो। सरकारकै व्यक्तिहरूको संलग्नता बिना यति तुलो मात्रामा सुन तस्करी काण्ड तुल्न नस्कैदैन। प्रायः प्रत्येक दिन सुन पक्त्रात परिहरेको छ। यसरी दिनहु जसो सुन पक्त्रात परेपनि व्यूरोले सुन तस्करी प्रकरणमा जरोसम्पर्न पुग्न नसकैके हुनाले तस्करी काण्ड रोकिएको छैन।

सत्ता गठबन्धनले सत्तालाई हेरै आफैनो सत्ता स्वार्थलाई बाहाइराङ्गे राजनीतिक उद्येका साथ सुन तस्करी काण्डमा संलग्न रहेकाहरूलाई मुद्दा नचलाउन दबाब दिएको खालीपनि रहेका थप फाइल खोल्न लाग्दा शिर्ष नेताहरूले नै ब्रेक लगाएको आरोप उपसभापति एवं मन्त्री गुरुङले लगाएको थापाले प्रष्टाएका थिए। यसरी पुष्टकमल दाहाल नेतृत्वको सरकारमा सहभागि भएकै पार्टीका उपसभापति समेत रहेका मन्त्रीले

काण्डमा पनि दबाब दिएको छ। लिलिता निवास जग्गा काण्डमा प्रहरीले अनुसन्धान गरी रहेको बेला सत्ता गठबन्धनको बैठक श्रावण २९ गते बसेर माधव नेपाल, बाबुराम भट्टराईलाई सरकारी साक्षीका रूपमा राख्ने र पौडेललाई मुद्दा नचलाउने निर्णय गरेको थियो, भने प्रधानमन्त्री दाहालले माधव नेपाल निर्दोष रहेको अभियक्ति सार्वजनिक रूपमै दिएका थिए। प्रधानमन्त्रीको त्यस्तो अभियक्ति पछि सिआइबीले उनीहरूलाई मुद्दा नै नचलाउने गर्दा सिंहासनको धारा १८ को समानाताको हक विरुद्धको कार्य दाहाल सरकारले नै गरेको प्रष्ट भएको छ।

तैसीको पुऱ्या...

प्रधानमन्त्री दाहालले केही वर्ष पहिला धरान पुगेर भैसीको पुऱ्या गरेको थिए। अहिले चीन भ्रमणको बेला उनले त्यही भैसीको मासु चीन निर्यात गर्ने सहमति गरेको छन्। भैसीको पुऱ्या गरेपछि उनी प्रधानमन्त्री बनेको थिए भने भैसीको मासु चीनमा निर्यात गर्ने सहमति गरेर र त्यसेवा फर्किएको हुनाले त्यही भैसीले सरापेर उनी पदमुक्त हुन सक्ने प्रबल सम्भावना रहेको छ। मुलुक यतिक्रम संकटको संघारमा उभिएको छ। प्रधानमन्त्रीले

दाहालकै भनाईका कारण मुलुकमा जातीय दंगा हुन सक्छ। आफूलो सत्ता स्वार्थका लागि उनी जे बोल पनि पाँच पर्देन। केही समय पहिला आफूलो पार्टीलाई बहुमत दिएको खण्डमा जातीय राज्य दिन्हु भनेर सर्वांगीको रूपमै उद्घोष गरेको थिए। त्यही उद्घोषको गर्दा कोशीप्रदेशमा जातीय राज्य राख्ने र ताजाराज गरिरहेका छन्। सत्ता गठबन्धनले जे जसरी लिलिता निवास जग्गा काण्डमा पूर्व प्रधानमन्त्रीद्वय माधव नेपाल, बाबुराम भट्टराई र पूर्व मुख्यसचिव लिलामणि पौडेललाई मुद्दा नचाउन दबाब दियो त्यस्यैरी

प्रधानमन्त्री दाहाल नै भएकाले गर्दा अब ढिले नगरी नेपाली कांग्रेसले दाहाललाई दिएको समर्थन फिर्ता लिएर नेकपा एमालेको सहयोग र समर्थनमा आफैने नेतृत्वको सरकार निर्माण गरेर मुलुकलाई संकटबाट बचाउनुपर्दछ। यदि कांग्रेस दाहालकै भरिया भै रहने हो भने मुलुकमा उत्तरान्हु नसक्ने संकटको जिम्मेवारी कांग्रेसले समेत लिनुपर्दछ। जनता महानी असुरक्षाको मारमा परिरहेका बेला लोकतान्त्रिक पार्टी हाँ भन्ने कांग्रेसले अब व्यक्तिगत स्वार्थलाई त्यागेर मुलुकको हितको लागि अधि बढ़नु उसको कर्तव्य समेत हो।

सत्ता गठबन्धन...

संविधान ऐन कानुन बमोजिम कार्य नगरी सत्ता गठबन्धनलाई बाहाइराङ्गे राख्ने नाममा अपराधीहरूलाई बाहाइराङ्गे र आएको र अखियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले पशुपति क्षेत्र विकास कोषका तत्कालिन सदस्य सचिव प्रदीप ढाकाल र तत्कालिन कोषाध्यक्ष एवं हालका सदस्य सचिव मिलन कुमार थापा र त्यसेवा लेनदेन भ्रष्टाचारका लागाएको थापाधारीमा अपराधीप्रति प